

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

**Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова**

від 28.12.2022 протокол № 10

Голова Вченої ради

**Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова**

Віталій КОВАЛЬ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

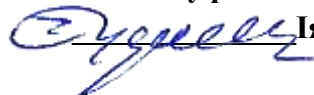
ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ Університету

від 28.12.2022 № 27

Ректор

**Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова**

 Ія ЧУДАЄВА

У Положенні про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова (далі СУРА) розглянуто форми, види і зміст самостійної роботи студента (далі СРС), вимоги до забезпечення СРС, організацію, навчально-методичне забезпечення та контроль за СРС.

Положення розроблене з урахуванням вимог Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, інших нормативно-правових актів з питань освіти.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стимулювання професійного зростання студентів, виховання їхньої творчої активності, конкурентноспроможності на рівні європейських і світових стандартів є можливим за умови підвищення ролі самостійної роботи здобувача освіти та посилення роботи професорсько–викладацького складу кафедр щодо розвитку навичок СРС. Самостійна робота здобувача освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для СРС, регламентується навчальним планом (робочим навчальним планом) для конкретної дисципліни. Співвідношення обсягів СРС та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також обсягів практичних, семінарських і лабораторних занять в навчальному процесі. Метою СРС є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів навичок самостійного набуття та поглиблення знань, розвиток професійної компетенції. Основним завданням СРС є системне і послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

Це Положення орієнтоване на вирішення таких завдань:

- визначення вимог та умов, необхідних для організації самостійної навчальної і наукової роботи здобувачів освіти;
- створення умов для реалізації єдиного підходу професорсько-викладацького складу до організації СРС з метою закріплення та поглиблення їхніх знань, професійних умінь та навичок;
- сприяння формуванню у здобувачів освіти практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсової роботи, проекти, розрахунково-графічні роботи тощо);

- сприяння оволодінню сучасними технологіями навчання (комп'ютерними, мультимедійними, інтернет ресурсними тощо);
- сприяння формуванню у студентів культури мисленевої праці, самостійності й ініціативності у пошуку та набутті знань, необхідних для гармонійного розвитку особистості студента.

2. ФОРМИ, ВИДИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувачів вищої освіти над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у навчальних кабінетах, комп'ютерних аудиторіях, бібліотеках, а також в домашніх умовах.

Для організації СРС необхідні такі умови:

- готовність студентів до самостійної роботи, мотив до надбання знань, наявність і доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідкового матеріалу;
- наявність матеріально-технічної бази : навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних аудиторій тощо;
- система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи;
- консультаційна допомога викладача.

Існують такі організаційні форми СРС:

- навчальна робота, яка виконується самостійно у вільний від занять та зручний для студента час, як правило поза аудиторією;
- навчальна робота, яка з урахуванням специфіки дисципліни, виконується в комп'ютерній аудиторії;
- вдосконалення теоретичних і практичних навичок в умовах практичної діяльності (навчальні і виробничі практики);
- робота студента над індивідуальними завданнями під керівництвом викладача (аудиторне проектування, робота з використанням комп'ютерної техніки тощо);
- робота студента над виконанням курсових та випускових кваліфікаційних робіт.

Найпоширенішими видами індивідуальних навчальних завдань є:

- робота з підручниками або посібниками;
- розв'язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) задач різного рівня складності з теми (чи модуля);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні довідки тощо;
- розробка сценарію позааудиторного навчального чи виховного заходу;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань з предмету;
- проведення діагностичних досліджень та їх інтерпретація;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами.

Зміст СРС з кожної конкретної навчальної дисципліни визначається робочою програмою (силабусом), методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача і може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, співбесіди з лектором тощо);
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно робочої програми (силабуса) навчальної дисципліни;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до модульних і комплексних контрольних робіт та підсумкової державної атестації (державних іспитів, виконання випускової кваліфікаційної роботи);
- робота у студентських наукових групах, семінарах тощо;
- участь у роботі наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад з фаху або навчальної дисципліни тощо;
- виконання завдань, які базуються на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувача освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладача, задачник-практикуми, лабораторне обладнання, комп'ютери та навчальні програми до них, Інтернет.

Методичні матеріали для СРС повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для СРС також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література. Факультети, кафедри, що відповідають за конкретні напрями навчальної діяльності, створюють матеріально-технічне та інформаційно-технічне забезпечення СРС.

Матеріально-технічне та інформаційно-технічне забезпечення СРС містить:

- особистий кабінет здобувача освіти в системі дистанційного навчання.
Доступ до матеріалів дисциплін розміщені на <http://sura-moodle.sytes.net:5605/> (платформа LMS Moodle), <https://http://dlc.suem.edu:5604/> (платформа СНД СУРА), до яких під'єднані всі здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники;
- інформаційно-комунікаційні технології : застосунки MS Teams, Google Meet, ZOOM;

- бібліотеку з читальним залом;
- комп'ютерні аудиторії з навчальними та контролюючими програмами з навчальних дисциплін та можливістю роботи в мережі Інтернет;
- навчальні аудиторії, спортзали тощо;
- місця проходження практики (бази практики) відповідно до укладених угод;
- навчальні і навчально-методичні матеріали.

Забезпечення належних умов СРС у комп'ютерних аудиторіях та інших навчальних об'єктах підвищеної небезпеки здійснюється під керівництвом викладачів. Базові підрозділи університету створюють необхідні умови для участі здобувачів освіти у науково-дослідницькій роботі. Ця робота виконується студентами під керівництвом викладача або наукового керівника.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Організацією самостійною роботою здобувачів освіти займається безпосередньо кафедра. Перелік завдань для СРС, форми її організації та звітності, терміни виконання кожного виду роботи визначаються робочою програмою (силабусом). Викладачі, що забезпечують викладання навчальної дисципліни, організовуючи СРС, зобов'язані особливу увагу звертати на формування у студентів раціональних умінь і навичок розумової праці (вміння працювати з літературою: виділяти головне і другорядне, скласти план і запитання до прочитаного, вміти готувати й обґрунтовувати відповіді на поставлені запитання), тобто пропонують такі завдання, які сприятимуть найповнішому виявленню у них знань і вмінь з даної проблеми і окрім цього, потребують зосередженості, наполегливості та розумового напруження.

При складанні плану СРС, визначенні її змісту й обсягу, кафедра повинна враховувати збалансованість СРС з іншими видами навчальної роботи (та іншими навчальними дисциплінами), щоб не перевищувати загальне тижневе навантаження здобувача освіти, задавати домашні завдання з урахуванням обґрунтованих норм часу та інших видів роботи, відповідно до бюджету часу, відведеного на самостійну роботу з даної дисципліни.

Методика організації СРС залежить від структури, характеру та особливостей дисципліни, що вивчається, обсягу годин, виділених на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки здобувачів та умов навчальної діяльності.

Обсяг часу, який має бути витрачено на СРС, розраховується як різниця між загальною кількістю годин, виділених на вивчення дисципліни, та кількістю аудиторних (контактних) годин, визначених навчальним планом.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичні матеріали щодо самостійної роботи студентів повинні враховувати специфіку кожної навчальної дисципліни. Рекомендації до самостійного вивчення навчального матеріалу мають містити вказівки щодо терміну та обсягу засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, вимоги і приклади оформлення самостійної письмової роботи, критерії оцінювання СРС тощо. Методичні рекомендації (поради) до самостійної роботи здобувачів вищої освіти залежно від форми проведення занять повинні обов'язково містити таку інформацію:

- до практичних занять – приклади розв'язування задач, варіанти задач для самостійної роботи, відповіді до них тощо;
- до лабораторних робіт – теми лабораторної роботи, методику виконання і обробки отриманих результатів, вимоги до оформлення звіту, зразок оформлення звіту, додатки у вигляді таблиць, схем, діаграм тощо;
- до семінарських занять – тематику і методичні поради до опрацювання теоретичних питань (завдань) з акцентуванням уваги студента на основних проблемних питаннях, які розглядаються, список літературних джерел тощо;
- методичні вказівки до виконання курсових та кваліфікаційних робіт визначають тему, мету, хід дослідження, містять список рекомендованої та методичної літератури;
- тематика курсових, кваліфікаційних робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, бути актуальною і тісно пов'язаною з вирішення практичних фахових завдань.

6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи.

Залежно від особлФивостей дисципліни та характеру самостійної роботи можуть встановлюватися такі форми її контролю:

- поточний контроль;
- поточний контроль виконаних практичних завдань, в т.ч. курсових робіт;
- тестовий чи інші види контролю з тем (модулів), винесених на самостійне опрацювання студентів;

- поточний контроль засвоєння матеріалу семінарських (практичних) занять на підставі відповідей на питання, дискусій, повідомлень, доповіді тощо;
- співбесіда з лектором, письмові чи усні колоквиуми за матеріалом тем, винесених на самостійне опрацювання;
- індивідуальне домашнє завдання та його захист;
- статті, тези та публікації в наукових та навчально-методичних виданнях за підсумками самостійної навчальної та науково-дослідницької роботи, опубліковані за рішенням кафедри.

Підсумковий контроль проводиться з метою опрацювання результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення набуває чинності з моменту його затвердження Вченою радою університету та є обов'язковим для виконання всіма навчальними підрозділами університету.

Положення може бути змінено та доповнено за ініціативою Президента СУРА або Вченої ради СУРА.